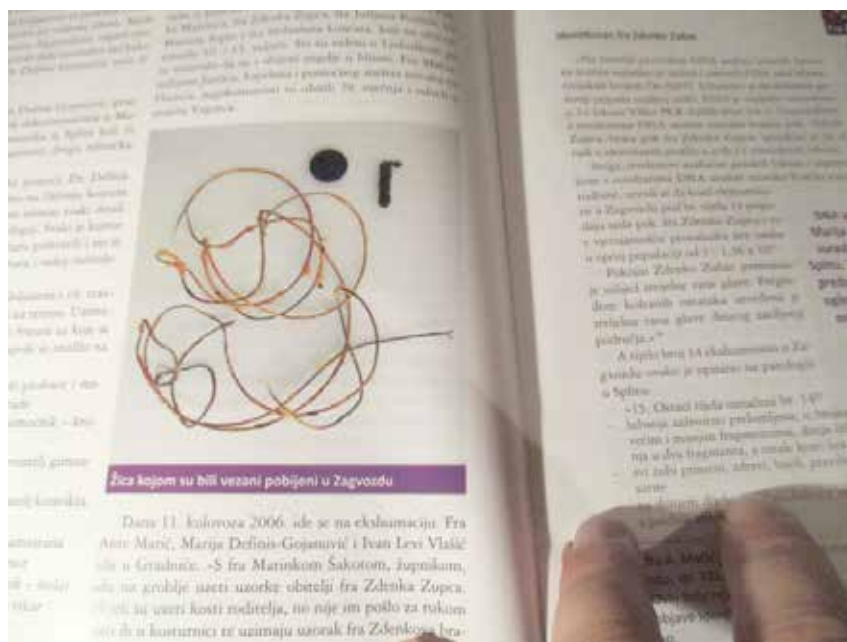

SNAGA ŽELJE I MOLITVE*

Kako opisati svoju obitelj? Iako nam se može učiniti da je riječ o pučkoškolskoj zadaći koju će svaki učenik s lakoćom uraditi, sa stajališta roditelja malo sam zastala razmišljajući otkud početi. Od početka? Kojeg? Od svoga i muževa odrastanja u obiteljima koje baš i nisu bile sredene, od našega mladenaštva, školovanja, prvih ljubavi (i sretnih i nesretnih)...? Ili pak od početka našega braka koji je pretrpio silne turbulencije seljenja, traženja posla, rješavanja stambenoga pitanja, rađanja djece i njihova odgoja (bez pomoći brižnih baka i djedova).

Oboje smo bili veliki zanesenjaci i zahvaljujući našoj ljubavi i požrtvornosti naš je brak postao čvrst i postojan. Došla su djeca. Pravi Božji blagoslov. Savili smo se oko njih i uz svoje smo poslove radili i nekoliko dodatnih kako bismo si osigurali pristojan život (bez ikakve raskoši i obilja). Moram reći da su nam te 80-e godine bile teške, ispunjene požrtvovnim tjelesnim radom, ali sretno i ispunjene radošću roditelja koji gledaju svoju djecu kako rastu. Vjerovali smo da će to teško razdoblje proći i da će doći vrijeme kada više ne ćemo morati toliko raditi. A onda je počeo rat i naš je život postao još teži, a ponekad smo isključivo ovisili o humanitarnoj pomoći. Nebrojeno sam puta rekla u sebi: Bože, ne ponovilo se.

Prošle su i te nedaće, život se polako vratio u kolotečinu. I dalje smo radili puno, posebno na zemlji, ali i intelektualne poslove vezane za naše profesije. Djeca su već izrasla u mladića i djevojku, srednjoškolce

i studente. Kao ni mnogim drugim roditeljima ništa nam nije bilo teško jer su naši studenti bili uspješni i domalo postali mladi intelektualci kojima smo se silno ponosili. Dobili su i svoja prva zaposlenja. Ni to nije išlo lako, ali nismo posustajali i bilo nam je bitno da nam se djeca nisu rasula po svijetu, da smo ostali zajedno, što nas i danas jako raduje.

No, nešto je nedostajalo. Ni sin ni kći nisu imali »sreću« u ljubavi, a o braku i obitelji nije se smjelo ni progovoriti. Kao da nisu naučili uspostaviti zreliji kontakt i iz svake su veze izlazili ranjeni i potišteni. Vidjela sam na njima te rane i nezadovoljstvo, a naši savjeti nisu nailazili na plodno tlo. Boljelo nas je. Posebno smo bili zabrinuti za kćer koja je te zime ponovno imala mladića. Silno sam strepila.

Bilo je božićno vrijeme i uz sve obiteljske pripreme za taj naš rado-

sni blagdan, ja sam uvečer završavala jedan od svojih dodatnih poslova koji sam već radila godinama. Rokovi se moraju poštivati, pa i u blagdansko vrijeme. U tome me prekinuo kćerin telefonski poziv. Izvijestila nas je da ide s mladićem na višednevni izlet, da ona to želi i da misli da je to u redu. Negodovala sam, a negodovao je i muž. Porječkali smo se i naš je razgovor otišao u krivome smjeru – svatko je branio svoje stavove, bez popuštanja. Nisam željela nemir u kući, barem ne za Božić, no loše se ozračje uvuklo u kuću. Kad se vratila s puta, otvoreno smo joj rekli što mislimo i da ne želimo ponovno proživljavati njezine traume.

Bila sam i ljuta i nesretna. Stalno sam se pitala gdje smo pogriješili, koju smo kariku ispustili pa ta naša djeca nisu učila iz naših života. O svojim sam strahovima nekoliko puta razgovarala sa svećenicima.

* Svi podatci poznati Vicepostulaturi.

Molila sam i često plaćala mise na nakane. I onda se u meni nešto prelomilo. Bila sam i ljuta i silno održita. Odlučila sam da više ne ću toliko raditi, odnosno da dodatnu zaradu više ne ću davati njima, djeci, nego u humanitarne svrhe i donacije, onima kojima je pomoć nužna. Tu sam svoju odluku izgovorila u jedno-me dahu i uz uskomešane misli. U tom je trenutku moj pogled pao na korice *Stopama pobijenih*, časopis koji je redovito u našoj kući. U mene su gledali likovi naših pobijenih fratara. Bio je to onaj »klik«. Pomislila sam: »Dragi fratři, vi ćete mi pomoći, vi znate za sve moje muke i tjeskobe, vama predajem sve svoje nakane, sve svoje molitve, sve odluke...« Te sam noći shvatila da svoju djecu trebam

doslovno izbaciti iz ugone u kojoj su godinama živjeli i da ih je upravo to uljuljkalo. Osim što su imali ugodan život u tvornom smislu, imali su i siguran i topao dom u kojem je sve bilo posloženo, osim njihovih života.

Molila sam se fratrima. Nije to bila klasična molitva, nego više razgovor, ponekad i negodovanje, ja-dikovanje... Zazivala sam njihovu pomoć. I dočekala! Nije prošlo nekoliko tjedana kad nas je u jedno nedjeljno jutro posjetila naša kći. Već po prvom izrazu lica osjetila sam da to nije običan susret. »Udajem se«, rekla je kratko. U sebi sam samo duboko uzdahnula i rekla: »Hvala ti Bože, hvala vam moji fratři. Neka je i nas dočekala ta radost.«

Sve je dalje išlo svojim tijekom i

uz veliku radost i sklad. Svadbene su pripreme prošle tako lako i dogovorno, uz puno smijeha.

Danas uživamo u našem unučetu i mladoj skladnoj obitelji. Naravno da i dalje molim da tu radost osjeti i naš sin koji se još uvijek opire, ali duboko vjerujem da će i on dočekati svoj red.

Svoje se odluke još uvijek držim. Koliko god uživam u sreći svojega djeteta, možda još više uživam u trenutcima kada se učini dobro djelo onima koji su u potrebi i koji svoje živote nisu mogli urediti onako kako sam to uredila ja sa svojim mužem.

Hvala briškim mučenicima, hvala dragome Bogu na svemu što mi je poslao u životu. ✍

VRATIO SAM SE MOLITVI I SAKRAMENTIMA

► Piše: **Federico Tarlini**

Dragi franjevci sa Širokog Brijega, pišem vam ovo pismo nakon što sam na vašim internetskim stranicama vidio obavijest da vam se dojava ako je netko dobio kakvu milost zagovorom svetih širokobrijeških mučenika. Sebe mogu ubrojiti među takve.

Moje je ime Federico Tarlini, imam 36 godina, Talijan sam, potječem iz jednog mjesta koje se zove San Piero a Sieve, blizu Firence. Prepričat ću vam događaj.

Bijaše 27. siječnja 2011. i sedmi dan molitve moje majke koja je po drugi put molila za mene devetnicu svetim mučenicima kada čuh u dubini srca da počnem moliti svetu krunicu. Osjetih u sebi veliki žar i osjetih da sam primio velike milosti preko ove pobožne molitvene prakse. Otada započeh molitvu svete krunice svakoga dana i, osim kratkih razdoblja na početku, nisam je više prestajao moliti.

S druge strane, na ovaj sam se način ponovno vrlo brzo približio svetim sakramentima. Nekoliko dana nakon molitve krunice osjetio sam potrebu ponovno poći na sv. misu nakon dva desetljeća kako je nisam pohodio. Tada sam i shvatio da se moram ispovijediti. Bijaše već 19 godina da se nisam ispovijedao, tamo od vremena prve

sv. pričesti.

Sada sam praktični katolik koji ide na sv. misu svaki dan, koji se često ispovijeda i koji svakodnevno moli čitavu krunicu. Moj se život potpuno promijenio i konačno sam pronašao dostojanstvo.

Držim da se ispunio plan koji je Sveta Djevica imala za mene, plan u kojem su sveti širokobriješki mučenici imali važnu ulogu, uz sve osobe koje su za mene molile. Ovo je moje svjedočenje o snazi posredovanja kod Boga ovih svetih mučenika.

Hvala Vam za sve što činite! ✍

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva
»Fra Leo Petrović i 65 subraće«, XIII, 1 (22),
Široki Brijeg, 2019. , siječanj – srpanj, 2019.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
Kard. Stepičca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilo izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...:

a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar;
Korisnik: Hercegovačka franjevačka
provincija;

Svrha: prilog Vicepostulaturi
žiro-račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

Pred nama je još jedan broj našega glasila Stopama pobijenih. Stvaran je kao i prošlih godina, ustrajnim prikupljanjem svjedočanstava i dokumenata s raznih strana. Hvala Bogu, dosta se toga prikupilo, iako ništa nije previše. Trenutačno smo, mogli bismo reći, gotovo iscrpili sve te izvore. Ali Bog uvijek providi tako da ćemo u sljedećem broju, čvrsto vjerujem, moći objaviti nova postignuća na tom području. Trebamo samo provjeriti još neke činjenice.

Okolnosti u kojima živimo takve su kakve jesu. Nikada ne ćemo postići da budu baš onakve kakve bismo željeli imati. Neprestana je to borba i tako će i ostati. Važno je samo da smo razmišljali kako treba i nakon toga dali sve od sebe. Međutim, pitanje je jesmo li zaista bili takvi? Dogodi nam se da stvari gledamo samo kroz naočale svoje korisnosti ili kroz subjektivne naočale, a ne kroz one objektivne, koliko to koristi zajednici čiji sam član. Kad bismo znali tako postupati, mnogo toga bi oko nas bilo drukčije. Nema nam druge nego neprestano učiti mudrost življenja. Govore nam to svi naši mučenici kroz povijest. Nisu oni bili pojedinci koji su se borili za neke svoje osobne probitke, nego članovi zajednice koji su s njom živjeli i za nju dali život. Zbog toga ih se danas sjećamo i zbog toga ne će biti zaboravljeni. Svaki novi naraštaj, naime, treba svjetlo koje će ga voditi kroz život.

Da su pobijeni hercegovački franjevci zaista bili pravo to svjetlo, govore nam

mnoga svjedočenja. Neka od njih donosimo i u ovom broju glasila. Zanimljiva su, kao i sva druga koja smo do sada objavili. Pokazuju da se može sve učiniti ako se otvorimo svome Bogu i njegovu snagu prizovemo u svoj život. Pozivamo sve one koji su po zagovoru hercegovačkih pobijenih franjevaca doživjeli neku milost da nam se jave tako da njihovim svjedočenjem možemo obogatiti i druge. Smisao Božjega dara uvijek je u dijeljenju, a ne u sebičnu čuvanju samo za sebe.

Dok razmišljamo o svemu ovomu, zacijelo bismo se trebali upitati i koliko se borimo za svoju domovinu? Ona je naš okvir za postojanje na ovoj krhkoj zemlji i ne možemo dići ruke od nje, moramo joj pomagati. Najprije se trebamo početi moliti na tu nakanu da bismo nakon toga, u skladu s Božjim nadahnućem, počeli djelovati. Trebamo ju imati jer inače ne ćemo o svemu ovomu moći govoriti, kao što je to bilo u jugokomunizmu. Obvezuju nas na to svi pobijeni, ne samo naši fratri. Previše ih je zaista bilo kroz protekla vremena. Sada nam trebaju svijetliti kao uzor u izgrađivanju života dostojnoga za življenje.

Nadamo se da će kroz ovakve ili slične naočale početi gledati život i oni koji trenutno ne vide sreću u domovini pa odlaze diljem svijeta. Ne bude li nas na našim prostorima, nestat će nas i možda će samo povijest pisati o nama.

Glavu gore i neka nam je svima
mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Odjek u umjetnosti	45
Istraživanja	9	Nagradni natječaj	48
Stratišta	23	Podsjetnik	51
Pobijeni	26	Suočavanje s prošlošću	53
Glas o mučeništvu	37	Razgovor	54
Glas o znakovima	39	Podlistak	57